

veinte años murió de más de noventa en Escauriza, que es como si dijéramos la capital de Mendi-erreaka, me contó que cuanto él era muchacho todavía se decía allí, para ponderar la esplendidez de las bodas: «Han sido las bodas de Aranguren.»

ANTONIO DE TRUEBA.

¡IPARRAGIRRE!¹

«Maxima debetur poetæ reverentia.»

I.

¡Iparragirre! Ikusten zaitut
Oraindik ere mendiyán,
Nola zuazen, Homeroen gisa
Kantatzen bide guzian:
Ikusten zaitut oraindik ere,
Alako lira tristian,
Onen soñubak zabalduz
Bi mundubaren artian.

Ikusten zaitut nola zuazen
Gitar sar baten laguntzan,
Onekin negar, onekin kanta
Egiñikan bat batian:
Bañan samíñak izana-gatik
Franko zure barrenian,
Zure malkoak Chukatzen dira
Onen soñu samurrean

¡Iparragirre! Orrengatikan
Nere barrenak nai dizu
Oroitx bar zuri guztiz gozoa
Biotzetikan moldatu;

Odola daukat euskaldunena,
Eta zañak zaizkit sutu,
Nere izate guzti-guztiyak
Nai dizulako donkitu.

II.

Neguko egun otz beltz batian
Chorien kantik gabian,
Chimist zorrotzen argi autsien
Isiltasunen erdian,
Antsi batzubek ziran sentitzen
Baserri baten atian,
Ta irikirik arkitutzentzan
Mutill gazte bat aurrian.
Eche barrenen sartu ta gero
An su ondoan jarririk,
Lana bazuten onen gosia
Iñola ezin aserik;
Onek zituben begi alayak
Berez argiya izanik,
Masallak berriz zuri-gorriyak
Amalau urte emanik.
Erreparatu ziotenian
Nolako gustora zegon,

(1) Composicion premiada con *mencion honorífica* en el certamen literario celebrado por el Ateneo científico y literario de Vitoria.

Nausiak zerbait jakin nayian
Galde ta eranzun zion:
—Mutill ¿zér abill orren gazterik,
Nundik ator oneraño?—
—Amari echetik itzul eginda
Orla nabill oraindaño.

. . . . .
. . . . .

III.

Außen zan bada Iparragirre
Aterazana echetik,
Ontzi bat juango balitz bezela
Lemikan gabe kayetik:
¡A!... Bañan nola sentitzen zuben
Zerbait aundi chikitandik,
Gorputz chikiko biotz aundiak
Etzion eman pakerik.

Gaztetan-dikan zion bezela
Orla azi zan munduban,
Andik onera beti ibiltzen
Antziñatarren moduban.
Lore bat azi-tzendan bezela
Belar tartian soruan,
Alaßen ere zure bertsuak
Jayotzen ziran kanpuan.

Nola ez bada ¡Iparragirre!
Nola ez bada oroitu
Gaur euskalduna, zure-gatikan

Baldin bagera bizitu?
Zenbait etsayen indar sendoak
Diradenian azaldu,
¡Iparragirre! zure kantakin
Egin ditugu banatu!

Ibildu ziñan zenbait denboran
Euskal-erritik urruti,
Penaz autsirik osasun dana
Samintasunez ugari;
Deitutzen zion zure barrenak
Jayo ziñan erriari,
Aur batek nola deitutzen dion
Urrutitikan amari.

Erreguturik Jaungoikoari
Biurtzeko lur maitera,
Zure chokora etorri ziñan
Azken agur egitera:
¡A! Nunbait Jaunak sariztatzeko
Eraman zinduben gora,
Jayo ziñaden seaskatikan
Gure-gandikan Zerura.

Gizalditikan gizaldiara
Laja ginduzun otoitza,
Bizituko da, bizitu dedin
Gernikan degun aritza;
Ez da mantentzen dagoelako
Gañian goizeko intza,
Baizik zañetan dakarrelako
Iparragirren oroitza.

FRANZISKO LOPEZ ETA ALEN.

